

Gras & klaver

Grasklaver ook in de gangbare melkveehouderij

- Voldoen aan de gebruiksnormen? Grasklaver telen helpt!
- In samenwerking met Rhizobium bacteriën bindt klaver stikstof uit de lucht, dus is er minder mest nodig
- De voederwaarde van grasklaver is beter dan van gras

Deze waaier geeft vuistregels voor het bodembeheer en de teelt.

Functionele agrobiodiversiteit

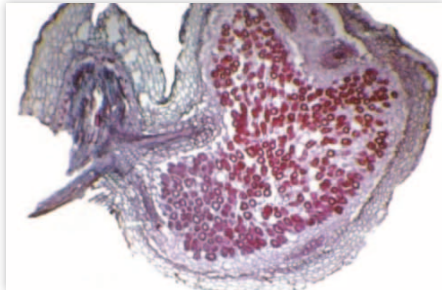
- Maakt gebruik van natuurlijke processen
- De rhizobium/klaver symbiose bindt stikstof uit de lucht
- De bacterie is aanwezig in een N-arme, maar verder goed verzorgde bodem
- Grasklaver versterkt de ecologische keten:
microbieel bodemleven › wormen › weidevogels, dassen

Check op activiteit

Zoek wortelknolletjes.

Halveer een knolletje met je duimnagel: roze sap wijst op actieve N-binding.

Klaver kan 200 kg N uit mest besparen

- Klaver is een pioniersgewas en groeit goed op schrale, stikstofarme grond
- Grasklaver past daarom goed in een rotatie met maïs
- Grasklaver is interessant tot een bemestingsniveau van 250-300 kg N/ha
- Geef dierlijke mest in de 1^e helft van het groeiseizoen
- Witte klaver kan per ton droge stof 50 kg N binden
- Hiervan wordt max. 1/3 tijdens het seizoen overgedragen aan het gras en ca. 2/3 is voor opbouw van het NLV (=bodemkwaliteit)

Goede grond voor grasklaver

- Start de groene motor in het voorjaar met een beetje extra zuurstof: beluchten
- Zorg voor goede pH 5,2 – 5,5, dit is iets hoger dan vanuit chemisch oogpunt gewenst is, dus volg een bekalkingsadvies op
- Check 'bodemleven' op Blgg-uitslag grondonderzoek; indien te laag, spoor het probleem op
- Zorg voor voldoende P, K, S
- Mogelijk belangrijk: molybdeen en borium, maar nog geen advies beschikbaar
 - Optie: check Mo-gehalte in vers grasanalyse: bij 2 mg/kg ds is nader onderzoek gewenst

Recept gras/klaver

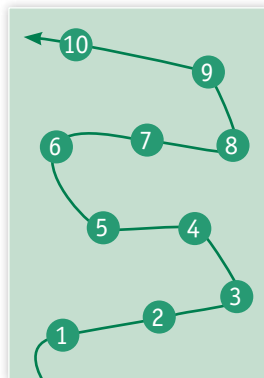
Maatregel		Uitvoering
Zaaizaad	Maaibeheer	25-35 kg graszaad, 5 kg rode klaver, 3 kg witte klaver
	Maai/weide-beheer	25-35 kg graszaad, 4 kg witte klaver
	Rassenkeuze	Check jaarlijks de rassenlijst voor betere rassen
Inzaai	Zaaitijdstip	Augustus of april
	Voorvrucht	Bij voorkeur een voedergewas en niet gras of gras/klaver
	Zaaien	Goed mengen, tijdens zaaien zonodig opnieuw mengen, niet te diep zaaien
	Bemesting	Bij inzaai 15-20 m ³ drijfmest
Management	Eerste sneden	Niet te zwaar laten worden, kort de winter in
	Bemesting	Eerste jaar rustig met drijfmest: maximaal 30-50 m ³

Rode versus witte klaver

	Rode klaver	Witte klaver
Vaste plant	tweejarig	meerjarig
Vegetatieve vermeerdering	nee	ja, door stolonen
Geschiktheid maaien en weiden	alleen maaien	maaien en weiden
Verteringscoëfficiënt en energiewaarde	lagere verteringscoëfficiënt	hogere verteringscoëfficiënt
Voorjaarsontwikkeling	goed	minder goed

Leer het klaveraandeel te schatten

- Visuele schatting op 10 plekken in het perceel (zie figuur)
- Optimaal klaveraandeel, in termen van:
 - droge stof: 30% in het voorjaar, 50% in de zomer
 - eiwit: 70%
- Gegevens zijn ook handig bij het invullen van de Kringloopwijzer

Gras/klaver management

Maaibeheer (gras/rode en witte klaver)	Maai/weidebeheer (gras/witte klaver)
• funest voor rode klaver: - (langdurig) weiden, - korte stoppellengte, - continue lichte sneden • klaveraandeel nauwelijks te reguleren • maaien met kneuzer voor grovere stengel rode klaver	• eerste snede vroeg inscharen of maaien, dan kan klaver beter concurreren met gras • klaveraandeel stimuleren: - weinig N-bemesten, - lichte maai- (min. 14 dagen hergroei) en weidesneden, - korte stoppellengte

Overige aandachtspunten

- **Ridderzuring**

Ridderzuring is in een gras/klaverperceel moeilijk volvelds te bestrijden. Ridderzuring onderdrukt klaver echter niet meer of minder dan gras. Als van oudsher al veel ridderzuring op een perceel voorkomt, kan beter geen gras/klaver worden ingezaaid.

- **Vogelmuur**

Bij najaarsinzaai na gras of gras/klaver kan vogelmuur een plaag vormen door een overmaat snel beschikbare stikstof in de bodem. Beter is om in het voorjaar na gras of gras/klaver in te zaaien of in het najaar na een voedergewas. Vogelmuur kan het beste mechanisch worden bestreden met de wiedeeg in slepende stand.

Colofon

Deze waaijer is gemaakt door
Nutriënten Management Instituut NMI BV
in opdracht van het project Boeren en
Biodiversiteit Maashorst.

Contactadres
NMI, 088 876 1280, www.nmi-agro.nl

Tekst
Marjoleine Hanegraaf, NMI

Ontwerp
Imagro BV

2012

Provincie Noord-Brabant

nutriënten management instituut nmi bv

Gras &
klaver